

DiSKAR

TÜRKİYE DEVRİMCİ İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU ARAŞTIRMA MERKEZİ

ÜCRET KAYIPLARI İZLEME RAPORU

**Enflasyon ile vergi ve kesintiler
ücretleri nasıl eritiyor?**

Enflasyonun

ücretlere

Ocak 2025

faturası

70 milyar TL

Şubat
2025

**Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu
Araştırma Merkezi (DİSK-AR)**

Ücret Kayıpları İzleme Raporu

Şubat 2025

Bu rapor Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Araştırma Merkezi (DİSK-AR) tarafından hazırlanmış ve **5 Şubat 2025** tarihinde kamuoyuna sunulmuştur. Rapora ilişkin metodolojik bilgi raporun sonunda ayrıntılı olarak yer almaktadır.

Hesaplamaların ve raporun sorumluluğu DİSK-AR'a aittir.

Araştırma DİSK-AR kaynak gösterilerek kullanılabilir.

Kapak tasarımı: Fahrettin Engin Erdoğan

TÜRKİYE DEVRİMCI İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU

Adres: Dikilitaş Mahallesi Eren Sokak No: 4 Beşiktaş, İstanbul

Tel: (0212) 291 00 05-06 **Fax:** (0212) 240 42 09

Web: arastirma.disk.org.tr – www.disk.org.tr

E-posta: diskar@disk.org.tr – disk@disk.org.tr

X: @diskarastirma- @diskinsesi

Instagram: @diskarastirma- @diskinsesi

Bluesky: [disk-ar.bsky.social](https://bsky.app/profile/disk-ar.bsky.social) – [diskinsesi.bsky.social](https://bsky.app/profile/diskinsesi.bsky.social)

GİRİŞ

DİSK-AR yeni bir aylık araştırma yayımlamaya başladı. **Ücret Kayıpları İzleme Raporu** adlı bu araştırma emek gelirlerinde (ücret, maaş ve emekli aylıkları) enflasyon ile vergi ve kesintiler sebepleriyle yaşanan erimeyi aylık olarak izlemeyi ve kamuoyuna yansıtmayı hedefliyor.

Bilindiği gibi enflasyon ve kesintiler emek gelirleri üzerinde büyük bir baskı oluşturuyor. Vergi ve kesintiler nedeniyle harcanabilir parasal gelir azalırken, enflasyon harcanabilir gelirin alım gücünü eritiyor. Dolayısıyla hem vergi ve kesintiler hem de enflasyon bölüşüm ilişkilerini doğrudan etkiliyor.

Türkiye’de 2021 yılı son aylarında hızla artmaya başlayan fiyatlar ve yüksek enflasyon işçilerin, memurların ve emeklilerin ücret, maaş ve aylıklarında ciddi kayıplara yol açtı. Yüksek enflasyon yaklaşık dört yıldır emek gelirlerinde ciddi bir erimeye sebep oluyor. Öte yandan resmi enflasyonun eksik ve hatalı ölçümü de emek gelirlerinde önemli kayıplara yol açıyor. Uygulanmakta olan ekonomi programı “enflasyonla mücadele” adı altında talebi ve ücretleri baskılamaya odaklanmış durumda. Bu durum enflasyonun faturasının çalışanlara yıkılmasına yol açıyor.

Öte yandan emek gelirleri vergi politikalarının düşük gelirli olan aleyhine olması nedeniyle vergi ve kesinti yükü altında eziliyor. İşçilerin vergi ve kesinti yükü yılın ilerleyen aylarında artıyor. Vergi dilimi tarife tutarlarının düşük tutulması, vergi dilimi tarife oranlarının yüksek uygulanması ve asgari ücret vergi istisnasının ücretliler lehine uygulanmaması sebebiyle işçilerin eline geçen net ücretleri düşüyor.

İşçilerin brüt ücretlerine önce vergi ve kesintiler uygulanarak net ücretleri düşürülüyor, ardından bu net ücretleri de yüksek enflasyon nedeniyle eriyor. Yılın ilerleyen aylarında ücretlerin üst vergi dilimine girmeleri ve yükselmeye devam eden enflasyon sebepleriyle işçilerin ücretleri iyice geriliyor.

Ücretle çalışan işçilerin yanında memurlar ve emekliler de enflasyon sebebiyle maaş ve aylıklarında ciddi kayıplar yaşıyor. Düşük gelirli emekçi grupların gelirlerindeki bu kayıp gelir bölüşümünü daha da adaletsiz hale getiriyor ve bölüşüm ilişkilerini bozuyor.

DİSK-AR tarafından yeni hazırlanan ve **Ücret Kayıpları İzleme Raporu** isimli aylık raporda işçilerin, memurların ve emeklilerin gelirlerindeki kayıp ortaya konmaya çalışılacaktır. Enflasyon kaynaklı kayıplarda bütün kısıtları ve sorunlarına rağmen daha kapsamlı veri olmadığı için TÜİK verileri esas alınacaktır. Bu nedenle enflasyon kayıplarının an az olarak değerlendirilmesinde yarar vardır.

Bu raporda (Şubat 2025) Ocak 2025’te yaşanan kayıplar aylık olarak ele alınmıştır. Sonraki aylarda kayıplar birikimli olarak da hesaplanacaktır. Raporun ekinde araştırmanın metaverisi yer almaktadır. Hesaplamaların nasıl yapıldığı metaveride detaylı olarak anlatılmıştır.

ENFLASYONUN OCAK 2025 FATURASI: 70 MİLYAR TL

- *Yüksek enflasyon ile adaletsiz vergi ve kesintiler emek gelirlerini eritmeye devam ediyor!*
- *Ocak 2025'te enflasyonun emek gelirleri üzerindeki aylık faturası en az 70 milyar TL!*
- *Asgari ücret daha cebe girmeden enflasyon karşısında 1.112 TL eridi.*
- *Asgari ücretin 1,5 katı düzeyinde ücretin 4'te 1'i daha işçinin cebine girmeden vergi, kesinti ve enflasyona gitti.*
- *Asgari ücretin üç katı ücreti olan bir çalışanın Ocak 2025 enflasyon kaybı 3.000 TL'ye yakın.*
- *Asgari ücretin Ocak 2025'teki kesinti ve enflasyon kaybı 5.000 TL'yi geçiyor.*

ENFLASYONUN FATURASI

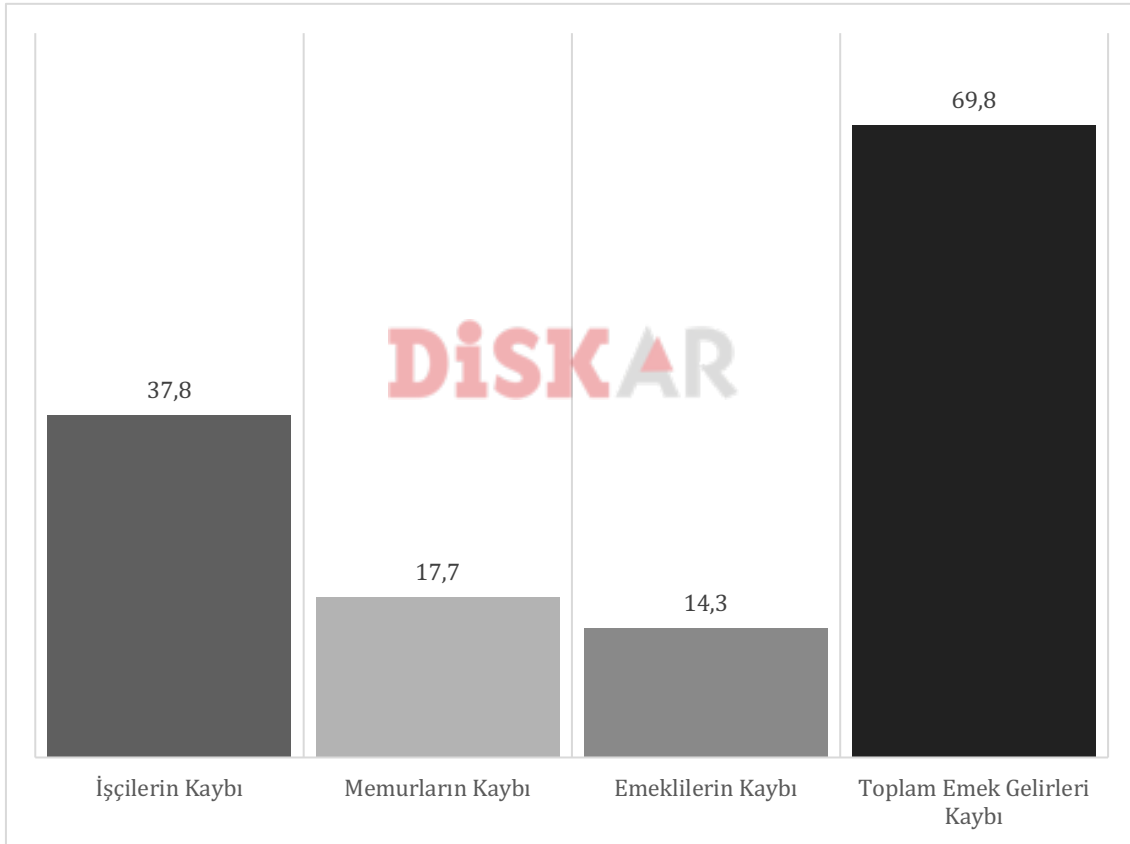
ENFLASYONUN EMEK GELİRLERİNDE YARATTIĞI AYLIK TOPLAM KAYIP

Enflasyonun işçi ücretleri, memur maaşları ve emekli aylıklarında yarattığı toplam kayıp devasa boyutlara ulaşıyor. Sadece Ocak 2025'te TÜİK tarafından aylık yüzde 5,03 olarak ölçülen enflasyonun bir ayda emek gelirlerinde yarattığı toplam kayıp 69,8 milyar TL oldu (Tablo 1, Grafik 1). Bu kayıp sonraki aylarda katlanarak devam edecek.

Bilindiği gibi işçi ücreti ay sonunda veya bir sonraki ayın başında ödeniyor. Memur maaşları ay ortasında, emekli aylıkları ise her ayın ikinci yarısında ödeniyor. Bu nedenle emek gelirleri fiyat artışlarını takip ediyor. O yüzden enflasyonun etkisi daha ücret, maaş ve aylıklar ele geçmeden başlıyor.

Ocak 2025'te enflasyonun emek gelirlerinde yarattığı kayıp yaklaşık 70 milyar TL oldu.

Grafik 1: Enflasyonun Emek Gelirlerinde Yarattığı Aylık Toplam Kayıp (Ocak 2025) (Milyar TL)

Kaynak: Hesaplama için metaveriye bakınız.

Ocak 2025'te yüzde 5,03 olarak açıklanan enflasyonun işçi ücretlerinde yarattığı kayıp 37,7 Milyar TL olarak hesaplanırken memur maaşlarındaki kayıp 17,7 milyar TL, emekli aylıklarındaki kayıp ise 14,3 milyar TL olarak gerçekleşti. Emek gelirlerindeki aylık toplam kayıp ise 69 milyar 814 milyar TL olarak hesaplandı (Tablo 1, Grafik 1).

Tablo 1: Enflasyonun Emek Gelirlerine Faturası (Ocak 2025)

<i>Gelir Grubu</i>	Ocak 2025 Toplam Kayıpları (TL)
<i>İşçilerin kayıpları</i>	37.756.898.087
<i>Memurların kayıpları</i>	17.743.684.500
<i>Emeklilerin kayıpları</i>	14.312.939.444
<i>Toplam kayıp</i>	69.813.522.031

Kaynak ve açıklama: Hesaplamanın ayrıntıları ve kaynakları için metaveriye bakınız. Hesaplama dikkate alınan işçi, memur ve emekli sayıları için metaverinin 3. bölümüne bakınız.

Enflasyon emek gelirlerini tekil olarak da aşındırıyor. Örneğin 22.105 TL olan asgari ücretin ocak ayında daha işçilerin cebine girmeden yaşadığı kayıp 1.112 TL oldu. Asgari ücretin bir buçuk katı 31.400 TL ücreti olan bir işçinin enflasyon kaybı 1.579 TL olurken, asgari ücretin iki katı düzeyinde (40.700 TL) ücreti olan bir işçinin enflasyon kaybı 2.047 TL, asgari ücretin 2,5 katı geliri olan (50.000 TL civarı) ücreti olan bir işçi aylık 2.515 TL kayba uğradı (Tablo 2, Grafik 2).

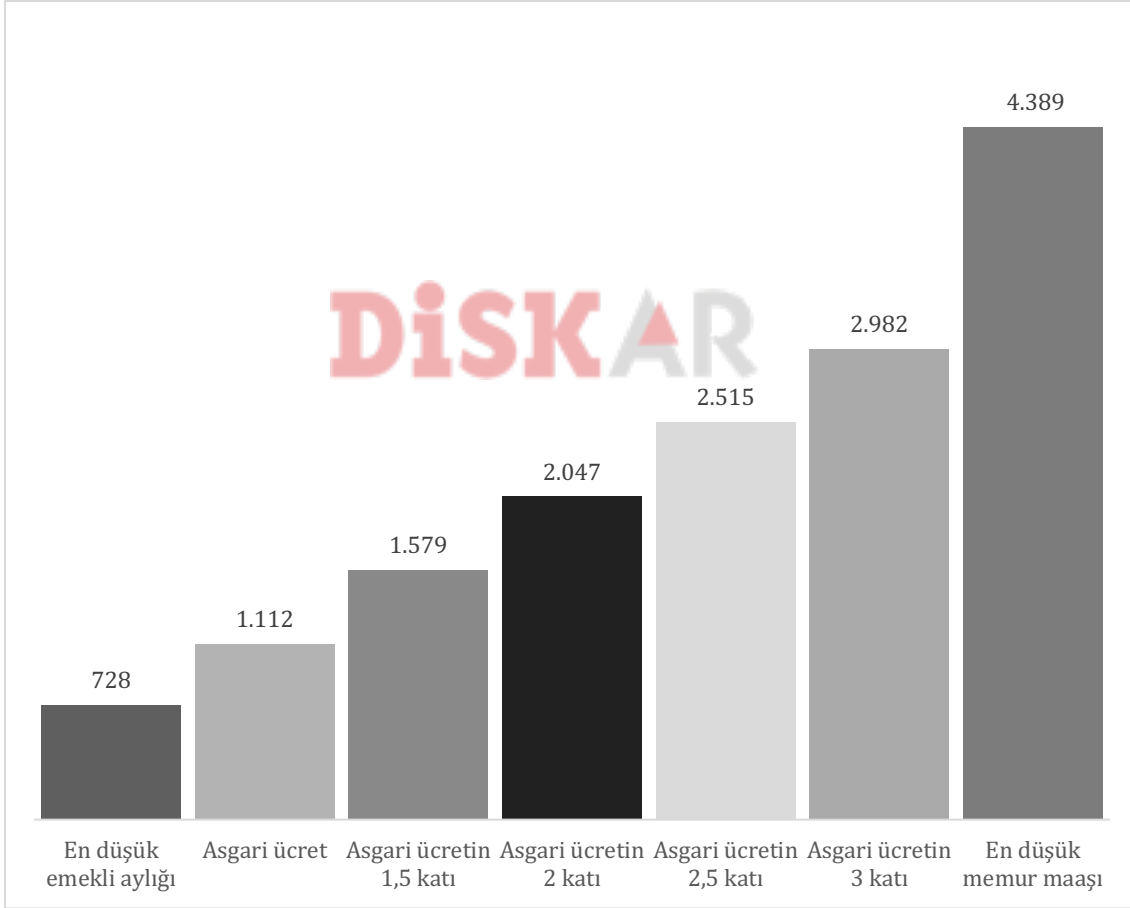
Tablo 2: Emek Gelirlerinde Enflasyon Nedeniyle Yaşanan Erime (Ocak 2025)

<i>Emek Gelirleri</i>	Nominal Net Ücret/Maaş/Aylık (TL)	Enflasyona Göre Erime (TL)
<i>Asgari ücret</i>	22.105	1.112
<i>Asgari ücretin 1,5 katı</i>	31.400	1.579
<i>Asgari ücretin 2 katı</i>	40.696	2.047
<i>Asgari ücretin 2,5 katı</i>	49.992	2.515
<i>Asgari ücretin 3 katı</i>	59.288	2.982
<i>En düşük memur maaşı</i>	48.772	4,389
<i>En düşük emekli aylığı</i>	14.469	728

Kaynak: Hesaplama için metaveriye bakınız.

Emek gelirlerindeki bu tekil kayıplar toplam işçi, memur ve emekli sayısı ile çarpılınca toplam kayıp yukarıda anlatıldığı gibi aylık 70 milyar düzeyinde gerçekleşti.

TÜİK tarafından açıklanan enflasyon verilerine ilişkin ihtiyat payını dikkate alarak hesaplanan miktarların en düşük kayıplar anlamına geldiği ve yıl içinde birikimli olarak artacağı hesaba katılmalıdır. Hesaplanan kayıpların olası en düşük kayıplar olduğunu vurgulamak gerekir.

Grafik 2: Emek Gelirlerinde Enflasyona Göre Aylık Erime (Ocak 2025) (TL)

Açıklama: En düşük memur aylığındaki erimenin yüksek olmasının nedeni Ocak 2025 zammının 6 aylık enflasyon oranı olan yüzde 15,75 oranında değil memur toplu sözleşmesine göre yüzde 11,5 olarak yapılmasıdır.

EMEK GELİRLERİNDE YAŞANAN KAYIPLAR

DiSK-AR tarafından hazırlanan bu araştırmada 5 işçi ücret grubu ele alınarak ücretlerin vergi ve kesinti ile enflasyon karşısındaki erimesi ortaya konmaktadır. Asgari ücret (26.006 TL), asgari ücretin 1,5 katı (39.008 TL), asgari ücretin iki katı (52.011 TL), asgari ücretin 2,5 katı (65.014 TL) ve asgari ücretin 3 katı (78.017 TL) düzeyindeki brüt ücretlere önce toplam vergi ve prim kesintisi uygulanmış, ardından bulunan net ücretin enflasyona göre erimesi hesaplanmıştır. Ayrıca, bu bölümde en düşük emekli aylığı ile en düşük memur maaşının enflasyon karşısındaki kaybı da ele alınmaktadır. Hesaplama yöntemi için metaveriye bakılabilir.

2024 yılında asgari ücretin yılda bir kez belirlenmesi diğer ücretleri de olumsuz etkiledi ve işçilerin daha büyük kayıplar yaşamasına yol açtı. Bir yılın ardından ise asgari ücret yıllık enflasyonun altında, yüzde 30'luk bir artışla brüt 26.006 TL ve net 22.105 TL olarak belirlendi. Asgari ücretin 2024 yılı enflasyonundan çok düşük belirlenmesi ücretle çalışanları ciddi bir kayba uğrattı. Ancak bu çalışmada 2025 için belirlenen asgari ücretin 2025 resmi enflasyonuna göre kaybı dikkate alındı. Önceki kayıplar ayrıca hesaplanmadı.

Tablo 3: Emek Gelirlerinde Toplam Kayıplar (Ocak 2025) (TL)

	Brüt Ücret (TL)	Toplam Vergi ve Prim Kesintisi (TL)	Nominal Net Ücret/ Maaş/ Aylık (TL)	Enflasyona Göre Erime (TL)	Reel Net Ücret/ Maaş/Aylık (TL)	Brüt Ücretten Kesinti ve Erime (TL)
Asgari ücret	26.006	3.901	22.105	1.112	20.993	5.013
Asgari ücretin 1,5 katı	39.008	7.608	31.400	1.579	29.821	9.187
Asgari ücretin 2 katı	52.011	11.315	40.696	2.047	38.649	13.362
Asgari ücretin 2,5 katı	65.014	15.022	49.992	2.515	47.477	17.536
Asgari ücretin 3 katı	78.017	18.729	59.288	2.982	56.306	21.711
En düşük memur maaşı	-	-	48.772	4,389	46.319	-
En düşük emekli aylığı	-	-	14.469	728	13.741	-

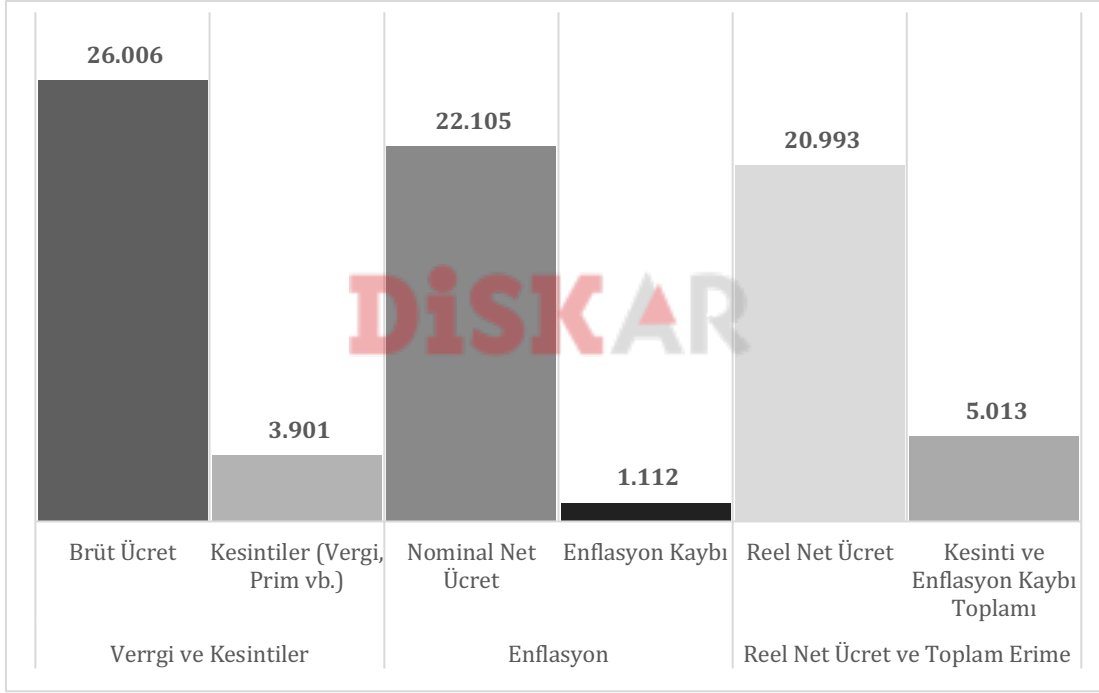
Kaynak: ÇSGB, Asgari Ücret 2025. SBB, Türkiye Ekonomisinde Haftalık Genel Görünüm ve Gelişmeler. TÜİK, Tüketici Fiyat Endeksi, Ocak 2025. Vergi ve kesinti hesaplamaları DİSK Mali Dairesi tarafından yapılmıştır. DİSK-AR tarafından hazırlanmıştır.

ÜCRETLERDE YAŞANAN KAYIP

Türkiye’de işçilerin pek çoğu asgari ücret civarında bir ücretle çalışmaktadır. Bu nedenle asgari ücretin enflasyon karşısındaki kaybı, milyonların kaybı anlamına gelmektedir. 2025 asgari ücreti 2024 Aralık ayında brüt 26.006 TL olarak belirlenmiştir. Asgari ücretten gelir vergisi alınmıyor olsa da 3.901 TL tutarında SGK primi ve işsizlik sigortası primi kesintileri uygulanmaktadır. Böylece kesintiler sonrası asgari ücret net 22.105 TL olmaktadır (Tablo 3).

TÜİK verilerine göre Aralık 2024 ve Ocak 2025 arasında, aylık enflasyon oranı yüzde 5,03 olarak gerçekleşmiştir. Böylece net asgari ücretin enflasyona göre kaybı Ocak 2025’te 1.112 TL’dir. Asgari ücret, daha işçilerin eline geçmeden net 20.993 TL’ye gerilemiştir (Tablo 3, Grafik 3). 26.006 TL’lik brüt asgari ücretten işçilerin eline geçen kullanılabilir reel net ücret 5 bin TL kayıptır.

*Asgari ücretin Ocak 2025’te enflasyon kaybı
1.112 TL oldu.*

Grafik 3: Asgari Ücretin Kesinti ve Enflasyona Göre Kaybı (Ocak 2025) (TL)

Kaynak: Tablo 3'ten alınmıştır.

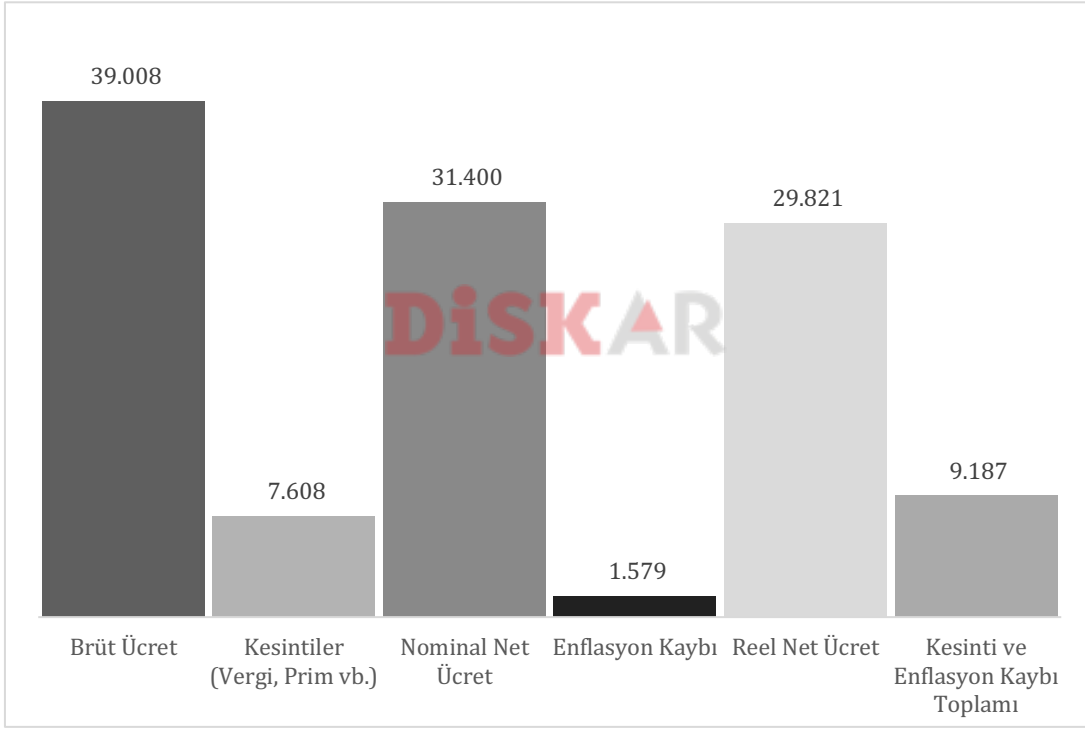
TÜİK Gelir Dağılımı İstatistikleri serilerine göre son yıllarda Türkiye’de ücretli ve yevmiyelilerin ortalama aylık net geliri asgari ücretin 1,7 ile 1,8 katı düzeyindedir. Bu nedenle asgari ücretin 1,5 ve 2 katı düzeyindeki ücretlerde yaşanan kesinti ve enflasyon kaybı ülkedeki tüm ücretli çalışanların ortalama ne kadar kayıp yaşadığını ifade etmesi açısından önemlidir.

2025 Ocak itibarıyla brüt asgari ücretin 1,5 katı brüt 39.008 TL’dir. 39.008 TL’lik brüt ücretin gelir vergisi, damga vergisi, işsizlik sigortası primi ve SGK primi sonrası ele geçen neti Ocak 2025’te 31.400 TL olmaktadır. Böylece ücretin 7.608 TL’si doğrudan vergi ve kesintilere gitmektedir. Aylık yüzde 5,03’lük enflasyon kaybı sonrası ise reel net ücret 29.821 TL’ye gerilemektedir. Ocak 2025’te asgari ücretin 2 katı düzeyindeki ücretin enflasyona göre kaybı 1.579 TL’dir. Ocak 2025’te brüt 39.008 TL olan ücret, 29.821 TL’ye kadar düşmüştür. Toplam kesinti ve enflasyon kaybı 9.187 TL’ye ulaşmıştır (Grafik 4).

Asgari ücretin 1,5 katı düzeyindeki brüt ücrette Ocak 2025’teki toplam kesinti ve enflasyon karşısındaki erime 13 bin TL’yi aşmaktadır. Brüt ücretteki vergi ve kesinti kaybı 11.315 TL ve enflasyona göre erime ise 2.047 TL olmuştur. Daha yılın ilk ayında brüt 52.011 TL olan ücret, işçinin eline 38.649 TL olarak geçmiştir. Başka bir deyişle, yaşanan kayıp yüzünden işçi ücretinin 4’te 1’ini kaybetmiştir (Grafik 4).

Asgari ücretin 1,5 katı düzeyindeki ücrette Ocak 2025’te enflasyon nedeniyle kayıp 1.579 TL oldu.

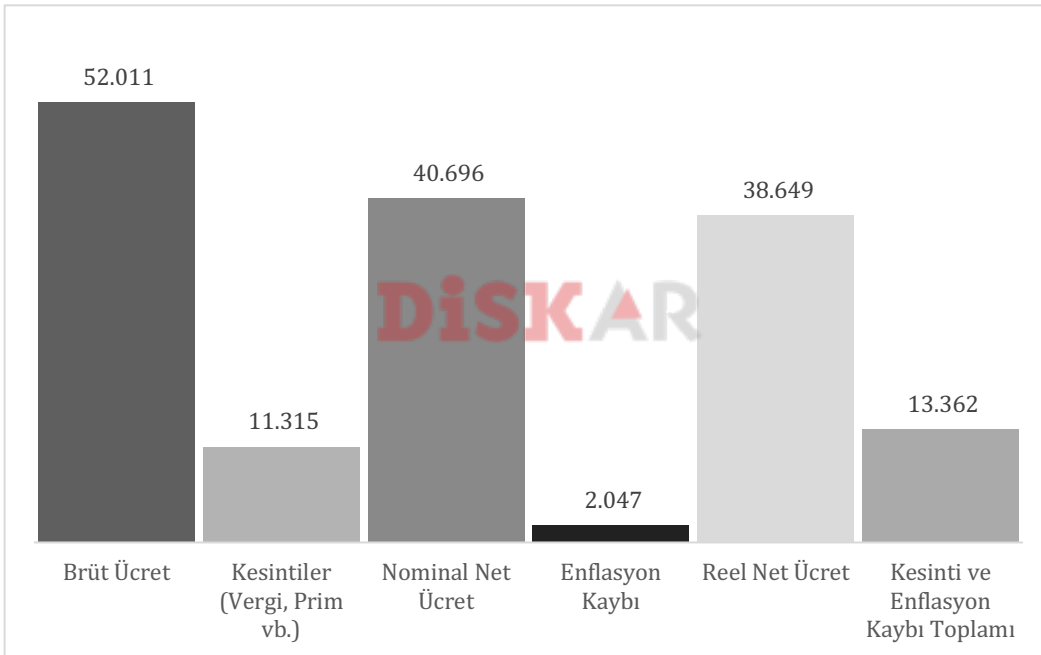
Grafik 4: Asgari Ücretin 1,5 Katı Düzeyindeki Ücretlerde Kesinti ve Enflasyona Göre Kayıp (Ocak 2025) (TL)

Kaynak: Tablo 3'ten alınmıştır.

Asgari ücretin iki katı düzeyindeki ücrette Ocak 2025'te enflasyon nedeniyle kayıp 2.047 TL oldu.

Grafik 5: Asgari Ücretin 2 Katı Düzeyinde Ücretlerde Kesinti ve Enflasyona Göre Kayıp (Ocak 2025) (TL)

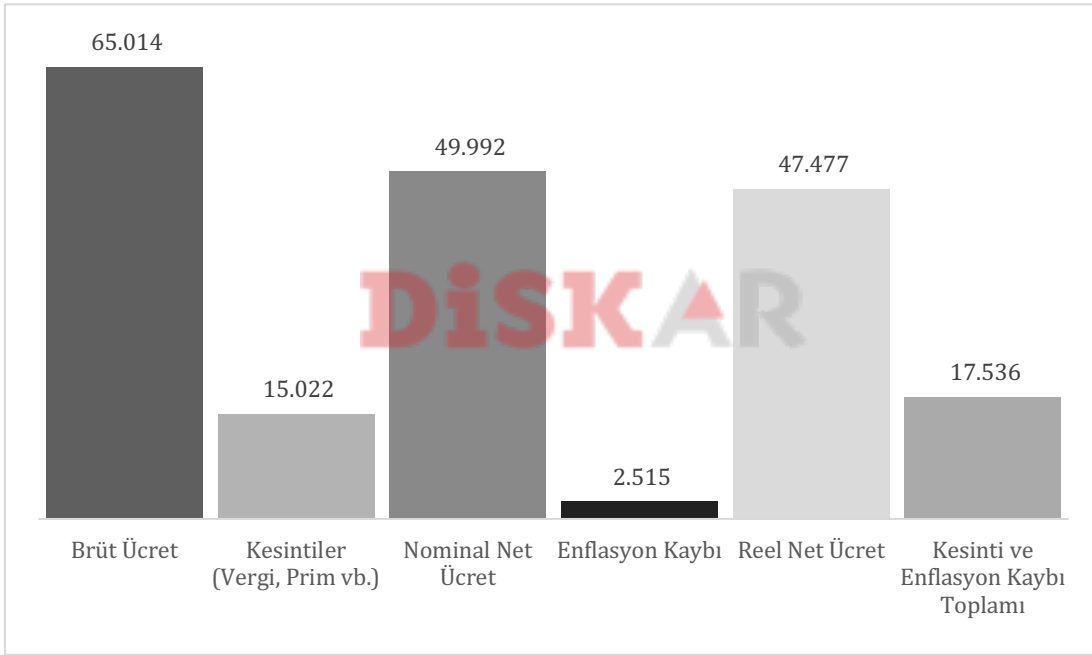
Kaynak: Tablo 3'ten alınmıştır.

Brüt asgari ücretin 2 katı düzeyindeki brüt 52.011 TL bir ücretle çalışan işçinin eline geçen ücret yılın daha ilk ayında 38.649 TL olmaktadır. Brüt ücretten vergi ve kesintiye 11.315 TL gitmekte ve nominal ücret Ocak 2025 itibarıyla 20.696 TL'ye gerilemektedir.

Yüzde 5,03'lük ocak ayı enflasyonu sonrası işçinin eline geçen ücret 2.047 TL daha kaybetmektedir. Böylece işçi henüz çalıştığı ayın ücretini almadan, ücreti 13.362 TL kayıp yaşamaktadır (Grafik 5).

Asgari ücretin iki buçuk katı düzeyindeki ücrette Ocak 2025'te enflasyon nedeniyle kayıp 2.515 TL oldu.

Grafik 6: Asgari Ücretin 2,5 Katı Düzeyinde Ücretlerde Kesinti ve Enflasyona Göre Kayıp (Ocak 2025) (TL)

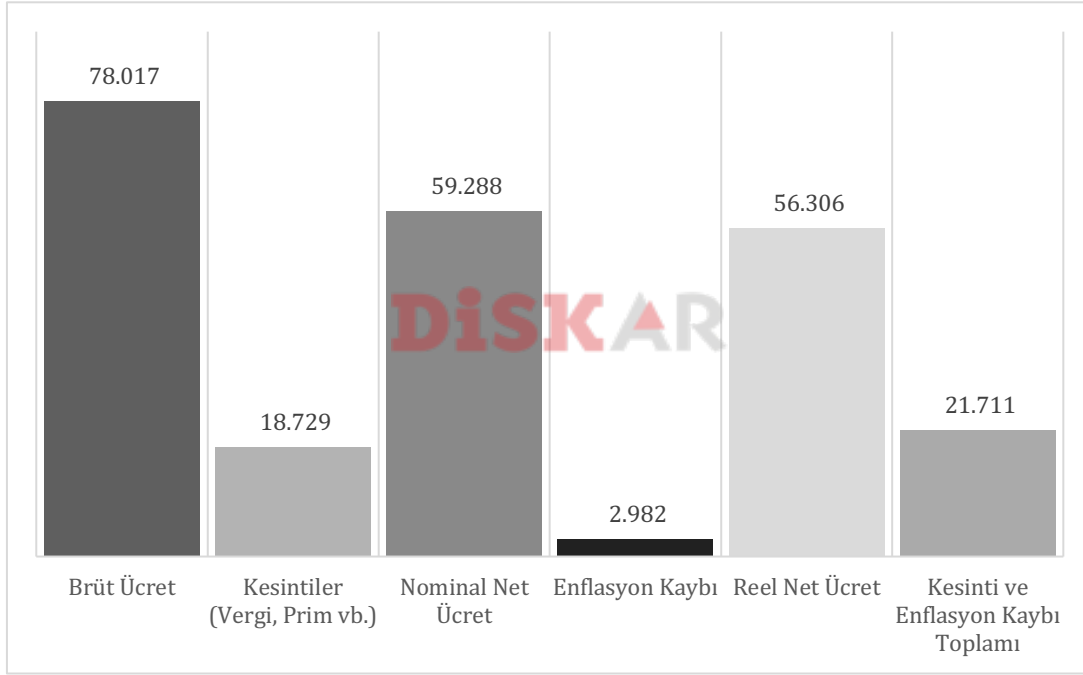
Kaynak: Tablo 3'ten alınmıştır.

Asgari ücretin 2,5 katı düzeyindeki toplam kesinti ve enflasyon kaybı 17.536 TL'ye ulaşmaktadır. Brütü 65.014 TL olan ücretin Ocak 2025'te vergi ve kesinti kaybı 15.022 TL olmakta ve ücret, net 49.992 TL'ye gerilemektedir. Ocak 2025 enflasyonu sonrası ise işçinin eline geçen reel net ücret 47.477 TL'ye düşmektedir. Böylece asgari ücretin 2,5 katı ücret düzeyinin netinde enflasyon kaybı 2.515 TL olmaktadır (Grafik 6).

Ücret düzeyi artıkça kesinti ve enflasyon kaybı büyümektedir. Asgari ücretin 3 katı düzeyinde Ocak 2025'te işçinin eline geçen harcanabilir net reel ücret brüt ücretin yüzde 72'sine gerilemektedir. Ocak 2025'te brüt 78.017 TL olan ücret önce vergi ve kesintiler sebebiyle 18.729 TL'lik bir kayıp yaşamakta, ardından enflasyon karşısında 2.982 TL erimektedir. Böylece ele geçen reel net ücret 56.306'ya kadar gerilemektedir (Grafik 7).

Asgari ücretin katları şeklinde düzenlenmiş beş ücret düzeyinde Ocak 2025'te vergi ve prim kesintisi 5 bin ile 22 bin TL arasında gerçekleşmektedir. Nominal net ücretlerin enflasyon karşısındaki kaybı ise reelde bin ile 3 bin TL arasında değişmektedir (Grafik 8).

Grafik 8: Asgari Ücretin 3 Katı Düzeyinde Ücretlerde Kesinti ve Enflasyona Göre Kayıp (Ocak 2025) (TL)

Kaynak: Tablo 3'ten alınmıştır.

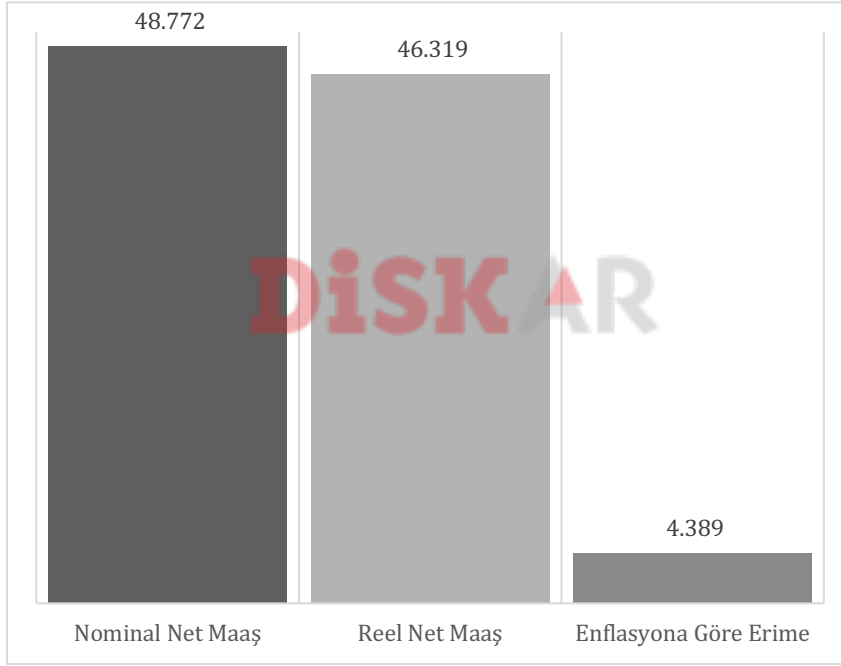
Asgari ücretin üç katı düzeyindeki ücrette Ocak 2025'te enflasyon nedeniyle kayıp 2.982 TL oldu.

MEMUR MAAŞLARI VE EMEKLİ AYLIKLARININ KAYBI

Maaşlılarda vergi uygulaması ücretlilerden farklıdır. Bu nedenle memurların vergi kesintisi kaybı bu rapora dahil edilmemiştir. Emeklilerin aylıklarına ise vergi kesintisi uygulanmamaktadır. Ancak memur maaşları ile emekli aylıkları enflasyon karşısında değer kaybetmeye devam etmektedir.

Ocak 2025 itibarıyla en düşük memur maaşı 48.772 TL'dir. Ocak 2025'te aylık yüzde 5,03 olarak gerçekleşen enflasyon oranı memur maaşlarına 2.453 TL kaybettirmiştir. Resmi enflasyon ile memur toplu sözleşmesiyle belirlenen oran arasındaki yaklaşık 4 puanlık fark eklendiğinde memurların eline geçen en düşük reel maaş 46.319 TL olmaktadır (Grafik 9). Konuyla ilgili detaylar metaveride yer almaktadır.

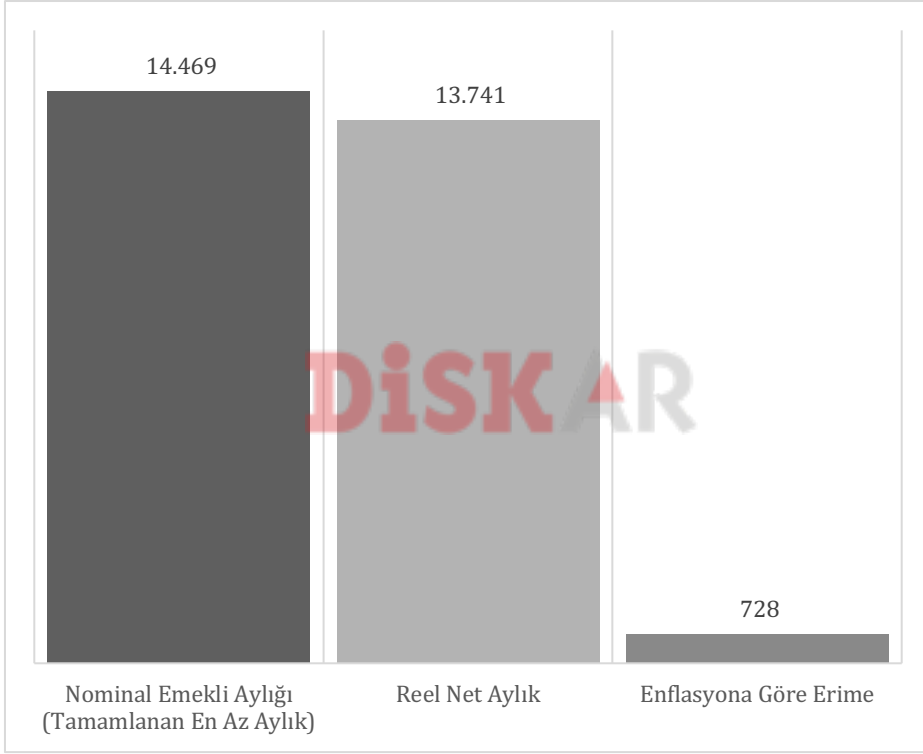
En düşük memur maaşında Ocak 2025'te enflasyon nedeniyle kayıp 4.389 TL oldu.

Grafik 9: En Düşük Memur Maaşında Enflasyon Kaybı (Ocak 2025) (TL)

Kaynak: Tablo 3'ten alınmıştır.

Emekli aylıkları ise Ocak 2025'te TMBB kararıyla 12.500 TL'den 14.469 TL'ye yükseltilmiştir. Asgari ücretin ve en düşük memur maaşının çok altında belirlenen ve emeklileri açlığa mahkûm eden aylıklar, enflasyonun etkisiyle daha da düşmektedir. Emekli aylıklarındaki farkın henüz ödenmemiş olmasına rağmen en düşük emekli aylığındaki artış daha emeklinin cebine girmeden 728 TL değer kaybetmiştir. 14.469 TL'lik en düşük emekli aylığı Ocak 2025'te aylık enflasyon kaybı sonrası 13.741 TL'ye gerilemiştir (Grafik 10).

En düşük emekli aylığında Ocak 2025'te enflasyon nedeniyle kayıp 728 TL oldu.

Grafik 10: En Düşük Emekli Aylığında Enflasyon Kaybı (Ocak 2025) (TL)

Kaynak: Tablo 3'ten alınmıştır.

ARAŞTIRMANIN METAVERİSİ

1-Araştırmanın amacı ve kapsamı

Bu araştırma, emek gelirlerinde (ücret, maaş ve emekli aylıkları) yıl içinde meydana gelen kayıpları ortaya koymayı amaçlıyor. Emek gelirleri iki faktöre bağlı olarak kayba uğrar. Bunlardan ilki vergi ve kesinti yüküdür. Emek gelirlerinden yapılan vergi ve diğer kesintiler harcanabilir nominal (parasal) geliri düşürür. Harcanabilir nominal gelir ele geçen harcanabilecek gelirdir. Ancak harcanabilir nominal gelir de fiyat artışları (enflasyon) nedeniyle kayba uğrar. Böylece belirli bir dönem boyunca (6 ay veya 1 yıl) brüt ve nominal olarak sabit kalan emek gelirleri hem harcanabilir gelir olarak hem de alım gücü açısından ciddi kayba uğrar.

Bu çalışmada yıl içinde tekil ücret gelirlerinde, memur maaşlarında ve emekli aylıklarında aylık olarak yaşanan kayıplar ve toplam birikimli kayıplar ele alınmaktadır. Tekil ücret kayıpları yedi ayrı ücret grubuna göre incelenecektir: Asgari ücret, asgari ücretin 1,5 katı, asgari ücretin 2 katı, asgari ücretin 2,5 katı ve asgari ücretin 3 katı brüt ücretler ile en düşük memur maaşı ve en düşük emekli aylığı. Tekil hesaplamada her bir ücret ve emek geliri grubunun aylık oransal ve miktar kaybı birikimli olarak ortaya konacaktır.

Birikimli toplam kayıpta ise Türkiye’de toplam ücretli, maaşlı çalışanlar ile emeklilerin enflasyon nedeniyle yaşadığı ortalama kayıp ele alınmaktadır.

Bu çalışmada kayıtlara dayalı veriler yanında ankete dayalı hazır veri setlerinden yararlanılmaktadır. Bu veri setleri Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Bakanlığı (SBB), Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan araştırmalara dayalıdır. Bu çalışmada yapılan hesaplamalar aşağıda yöntemle yapılmıştır ve tahmin niteliğindedir. Hesaplamalar aşağıda yer alan sınırlılıklar ve kısıtlar çerçevesinde yapılmış olup yeni veriler söz konusu olduğunda revize edilmesi mümkündür.

2-Emek gelirlerinde tekil kayıpların hesaplanması

2.1-Ücretlerde vergi ve kesinti ile enflasyon kaybı hesaplama yöntemi

Araştırmanın birkaç ücret grubunu temsil edebilmesi ve önceki ya da sonraki serilerle karşılaştırılabilir olması amacıyla ücret grupları asgari ücretin katları olarak belirlenmiştir: Asgari ücret, asgari ücretin 1,5 katı, asgari ücretin 2 katı, asgari ücretin 2,5 katı ve asgari ücretin 3 katı.

Ücret gelirlerine gelir vergisi istisnası ve tarifesi ile diğer prim vb. kesintiler uygulanarak harcanabilir nominal ücret veya bir diğer ifadeyle net parasal ücretler bulundu. Brüt ücretlerin neti DİSK Mali Dairesi tarafından hesaplandı.

Bunun için önce brüt ücretlerden SGK işçi primi (%14) ve işsizlik sigortası primi (%1) kesintileri çıkarılarak aylık gelir vergisine esas ücret (matrah) hesaplandı.

Aylık gelir vergisine esas ücret kümülatif olarak toplandı ve böylece 2025 yılında ücretlere uygulanacak gelir vergisi dilimleri oranı belirlendi. Ücretlinin asgari ücret istisnası uygulanmadan önceki kesintisi bulundu.

2025 asgari ücretinin gelir vergisi kesintisi hesaplandı (istisna için).

Örnek olarak ücretlerin asgari ücret istisnası uygulanmadan önceki kesintisinden asgari ücretin gelir vergisi tutarı çıkarılarak istisna sonrası ödenen vergi bulundu.

Asgari ücretin ve mevcut ücretin damga vergisi hesaplandı. Örneğin brüt ücretin damga vergisinden asgari ücretin damga vergisi çıkarılarak örnek ücretten kesilecek damga vergisi bulundu.

Brüt ücrete uygulanan SGK primi, işsizlik sigortası primi, istisna sonrası uygulanacak damga vergisi ile istisna sonrası uygulanacak gelir vergisi kesinti tutarları çıkarıldı. Böylece ücretlerin net ücreti ve vergi kesintisi toplamı bulundu. Vergi ve kesinti sonrası bulunan net ücretlere “nominal net ücret” ismi verildi.

Ardından nominal net ücret, ilgili ayın aylık enflasyon oranı ile çarpılarak ücretlerin enflasyon karşısındaki kaybı bulundu ve "reel net ücret" olarak adlandırıldı. Ocak ayı ücretleri ay sonunda maaş ve emekli aylıkları ise ayın 2. yarısında ödendiği için ocak ayı enflasyonu ocak ayı gelirlerine uygulanarak net reel gelirle ücretler bulundu.

2.2-En düşük memur ve emekli maaşları ve aylıklarında enflasyon kaybının hesaplanması

Memurlarda gelir vergisi kesintisinin ücretlilerden farklı ve karmaşık olması, ayrıca ücretliler kadar büyük bir takoz yaratmaması sebebiyle memurların vergi ve kesinti yükü çalışma dışında bırakıldı ve net memur maaşlarından hareket edildi.

En düşük memur maaşı Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı (SBB) tarafından yayımlanan "Türkiye Ekonomisinde Haftalık Gelişmeler ve Genel Görünüm" raporundan alındı. Rapordaki en güncel verinin Temmuz 2024 dönemine ait olması nedeniyle, en düşük memur maaşı tutarı Ocak 2025 memur maaşı zammı yürürlükteki 7. dönem memur toplu sözleşmesi sebebiyle yüzde 11,54 kadar artırıldı. Ocak 2025 itibarıyla uygulanan en düşük memur maaşı "nominal net maaş" olarak adlandırıldı.

Nominal net maaş (mevcut en düşük memur maaşı) Ocak 2025 aylık enflasyon oranı (%5,03) ile çarpılarak maaşın enflasyon karşısındaki kaybı bulundu. Bulunan tutar "reel net maaş" olarak adlandırıldı.

Emekli aylıklarından gelir vergisi kesintisi yapılmadığından emekli aylıklarında yalnızca enflasyon kaybı hesaplandı.

2024'te 12.500 TL olarak uygulanan emekli aylığının Ocak 2025 itibarıyla 14.469 TL olarak uygulanacak olması sebebiyle en düşük emekli aylığı 14.469 TL olarak alındı. En düşük emekli aylığı "nominal net aylık" olarak adlandırıldı.

Ardından nominal net aylık (en düşük emekli aylığı) Ocak 2025 aylık enflasyon oranı (%5,03) ile çarpılarak maaşın enflasyon karşısındaki kaybı bulundu. Bulunan tutar "reel net aylık" olarak adlandırıldı.

3-Emek gelirlerinde birikimli toplam enflasyon kaybı

3.1-Ücretlilerde birikimli toplam enflasyon kaybı

İşçi sayısının hesabında kamu görevlileri (memurlar) hariç TÜİK Hanehalkı İşgücü Araştırmasından hareketle sigortalı olsun olmasın iş sözleşmesiyle çalışanların toplamı esas alındı. Bu sayı 2024 3. Çeyrek itibarıyla 19 milyon 295 bin kabul edildi.

Ücretliler ücret geliri elde eden ve iş sözleşmesi ile çalışan kayıtlı ve kayıtsız bütün işçileri kapsamaktadır. Ücretlilerde birikimli toplam enflasyon kaybını hesaplarken önce toplam ücretli sayısı bulundu. Toplam ücretli sayısı TÜİK'in çeyreklik dönemler halinde yayımladığı işgücü istatistiklerinden istihdam edilenlerin işteki durumundan hareketle bulundu. Toplam ücretli ve yevmiyeli istihdam sayısından toplam kamu görevlisi sayısı çıkarılarak işçi olarak çalışanların sayısı bulundu. Bu sayıya hem sigortalı olarak tescil edilenler hem de kayıt dışı olarak çalışanlar dahildir.

İkinci olarak ortalama ücret geliri hesaplandı. Güncel ortalama gelirinin hesaplanabilmesi için yöntemlerden biri SGK verilerinin (prime esas kazanç) esas alınmasıdır. Ancak bunun birkaç kısıtı söz konusudur. İlk SGK verilerinin 3 ay gecikmeli yayımlanması, diğeri ise SGK verilerinin kayıt dışı çalışanları kapsamamasıdır.

Bu kısıtlar nedeniyle TÜİK Gelir Dağılımı Araştırması'nda yer alan işteki duruma göre esas iş geliri (ücret ve maaş geliri) esas alınmıştır.

Ancak bu verinin de güncel olmaması nedeniyle güncel ortalama ücret geliri tahmin yöntemiyle belirlenmiştir.

SGK verilerine göre ortalama prime esas kazanç (PEK) Kasım 2024 itibarıyla asgari ücretin 1,9 katıdır. Ancak bu katsayı kayıtdışı çalışanları dışarıda bıraktığı için yukarıda vurgulandığı gibi Gelir Dağılımı Araştırması'ndaki kişi başına ortalama ücret ve maaş geliri esas alınmıştır. Yevmiyelerinin oranı düşük olduğu için ayrıca yevmiyeliler hesaba katılmamıştır. TÜİK verilerine

göre ortalama ücret ve maaş geliri asgari ücretin 1,76 katıdır. Hesaplama 1,75 katsayısı kullanılmıştır. Diğer bir ifadeyle 2025 Ocak ayı itibarıyla ortalama ücret ve maaş gelirin (kamu işçisi dahil) asgari ücretin 1,75 katı olduğu varsayılmıştır. Bu varsayım üzerinden enflasyonun yarattığı ücret kaybı hesaplanmıştır. Tekil kayıp toplam işçi sayısı ile çarpılarak toplam birikimli kayıp bulunmuştur. Söz konusu veri araştırma bulgularında veriler net ücretleri ifade ettiğinden kayba vergi takozu dahil edilmemiştir.

3.2-Memurlarda birikimli enflasyon kaybı

Memur sayısı SBB verilerinden hareketle 2024 yılı son çeyreği esas alınarak 3 milyon 975 bin kabul edildi.

Memur maaşlarındaki kümülatif enflasyon kaybını bulmak için ortalama ifade etmesi amacıyla ortalama net memur maaşları esas alındı.

Ortalama memur maaşı Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı (SBB) tarafından yayımlanan "Türkiye Ekonomisinde Haftalık Gelişmeler ve Genel Görünüm" raporundan hareketle hesaplandı. Ocak 2025'te ortalama memur maaşı yüzde 11,54 oranında artırıldı. Enflasyon yüzde 15,75 iken memurlar ve memur emeklileri yüzde 11,54 oranında zam aldığından yaklaşık yüzde 4,2 oranında kayba uğradı. Memurların enflasyon kaybı hesaplanırken bu kayıp da dikkate alındı.

Önce memurların maaş zamlarında kaybettikleri enflasyon farkı hesaplandı. Ardından ortalama memur maaşı Ocak 2025 aylık enflasyon oranı (%5.03) ile çarpılarak memur maaşının enflasyon karşısındaki ortalama kaybı bulundu. Dolayısıyla Ocak 2025'te memur maaşlarındaki kayıp yaklaşık yüzde 9 civarında gerçekleşti.

Türkiye'deki memur sayısında Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı kamu istihdamı istatistiklerindeki en güncel veri olan 2024 3. çeyrek verileri kullanıldı.

Memur sayısı, ortalama kayıp ile çarpılarak tüm memurların birikimli ortalama kaybı elde edildi.

3.3-Emeklilerde kümülatif enflasyon kaybı

Emekli sayısında SGK Kasım 2024 verilerinde pasif dosya sayısı esas alındı. Kasım 2024 itibarıyla pasif sigortalı dosya sayısı 15 milyon 826 bin TL'dir.

Emekli aylıklarındaki kümülatif enflasyon hesabının ortalama ifade etmesi amacıyla ortalama emekli aylığı esas alındı.

Ortalama emekli aylığı hesabında SGK aylık Mali İstatistiklerinde yer alan toplam emekli aylığı ödemeleri, SGK Sigortalı İstatistiklerindeki yer alan pasif sigortalı (dosya) sayısına bölünerek Kasım 2024 tarihindeki fiili ortalama emekli aylığı bulundu.

SGK'de en güncel verinin Kasım 2024'e ait olması sebebiyle bulunan ortalama emekli aylığı, Ocak 2025'te emekli aylıklarına yapılan zam kadar (işçi ve Bağ-Kur emeklileri için yüzde 15,75, memur emeklileri için yüzde 11,54) artırıldı. Bu artışlar bu emekli gruplarının pasif sigortalılar içindeki payına bölünerek Ocak 2025 itibarıyla ortalama emekli aylığı elde edildi.

Bulunan ortalama emekli aylığı Ocak 2025 aylık enflasyon oranı (%5.03) ile çarpılarak emekli aylıklarının enflasyon karşısındaki kaybı bulundu.

Türkiye'deki pasif sigortalı dosya sayısı SGK Sigortalı İstatistiklerinden (Kasım 2024) alındı.

Emekli sayısı ve ortalama kayıp çarpılarak işçi emeklilerinin kümülatif ortalama kaybı elde edildi.

4-Toplam kayıp: Enflasyonun emek gelirlerinde yarattığı kayıp

İşçi ücretleri, memur maaşları ve emekli aylıklarında enflasyon nedeniyle yaşanan ortalama toplam kayıplar toplanarak emek gelirlerindeki aylık kayıp bulundu. Aylık kayıp bir sonraki ayın kaybıyla birlikte birikimli (kümülatif) olarak hesaplandı.